

BILJEŠKE:

- ¹ Izraz *prima pratica* kodificirao je Gioseffo **Zarlino di Chioggia** (1517.-1590.), a označavao je glazbenu umjetnost renesanse, a izraz *seconda pratica* pojavio se 1605. godine i označavao je novu glazbenu umjetnost. Giulio Cesare Monteverdi, brat Claudia Monteverdija tumačio je taj izraz u edicijama *Scherzi musicali* 1607.
- ² F. RAINOLDI, *Sentieri della musica sacra dall'Ottocento al Concilio Vaticano II*, documentazione su ideologie e prassi, Roma, 1996., str. 35.
Poznati pisac iz toga razdoblja M. Gerbert u svom djelu *De cantu et musica sacra*, St. Blasii, 1771. piše: »Musica quam figuralem appellat... quotidie magis magisque luxurians, ac insolescens, discrimen jam omne musicae sacrae et profanae sustulit« (Glazba koju nazivaju figuralnom iz dana u dan sve je raskošnija i razuzdanija i pospješila je nepostojanje razlike između svete i profane glazbe).
- ³ L. CRESSOLLES, *Mystagogus, de sacrorum hominum disciplina*, Paris, 1629., str. 626.
- ⁴ G. UBERTI, *Contrasto musico*, Roma, 1630., str. 89.
- ⁵ Usp. A. GIUSEPPE NOCILLI i P. B. NOCILLI, *nav. dj.* str. 47.
- ⁶ *Isto*, str. 47; Pape su u XVIII. stoljeću naglašavali važan princip za liturgijsku glazbu »služiti, a ne biti služen od liturgije, to je zadaća glazbe«, a taj će princip naglasiti i provincijalni sabor u Baltimoru 1837. godine.
- ⁷ F. ARGELATI, *Storia del sacrificio della Santa Messa*, Venezia, 1743, str. 87; Kardinal Venecije, Giuseppe Sarto koji će postati papa Pio X., piše pastirsko pismo 1895. godine u kojem aludira na dužinu svečanih misa: »Narod je tako zadovoljan, jer kad završi Vjerovanje za njih je završila i misa, nagomilani na vratima napuštaju crkvu i to baš kada započinje najsvetiji dio žrtve... i vidite da se gotovo u svim crkvama za vrijeme svečane mise čita i tiha misa: novi argument za narod da napusti hram bez obzira u kojem dijelu se nalazi svečana misa...« (F. RAINOLDI, *nav. dj.* str. 102.)
- ⁸ E. CATTANEO, *Il culto cristiano in Occidente*, str. 467.-468.
- ⁹ A. L. MURATORI, *Liturgia romana vetus*, I, Venezia, 1748., str. 267.-268.; »Disputandum aliis relinquo sitne haec ferenda in theatris; at, quot e theatris in gravissima Ecclesiae sanctae mysteria fuerit translata, nemo qui rem attente consideret mentemque Ecclesiae exploratam habeat, istud musicae genus laudare possit ac tolerare velit«.
- ¹⁰ Misa je koji puta trajala više dva sata, a vespere tri i više sati.
- ¹¹ G. RICCATI, (1709.-1790.), *Memorie sul violinista G. Tartini*, »Il Santo«, 9 (1969.), str. 420-421.
- ¹² Usp. A. GIUSEPPE NOCILLI i P. B. NOCILLI, *nav. dj.* str. 51.
- ¹³ F. RAINOLDI, *nav. dj.* str. 35.
- ¹⁴ Treba ipak napomenuti da je nasuprot umjetničkoj liturgijskoj glazbi u baroku zamjetna težnja da liturgijska glazba postane i dio zajednice. To nam djelomično svjedoče pučke pjesmarice koje sve više niču posvuda pa i na našem području (*Pavlinka pjesmarica* iz XVII. st. i zbornik *Cithara octochorda* iz 1701. godine).

Matej Preprek zaslužni petrovaradinski orguljaš

(O 60. obljetnici njegove smrti)

Đuro Rajković, Petrovaradin

U prvom broju *Sv. Cecilije* iz godine 1987. dao sam obećanje, da ću u ovom časopisu prikazati lik Mateja Prepreka, zaslužnog Petrovaradinca i Srijemca. Rado pristupam ispunjenju danog obećanja za koje mi se prilika ukazala tek sada. Budući da je Matej ujedno i otac našem skladatelju i cecilijancu Stanislavu Prepreku, prikazat ću ga s osobitom vjerodostojnošću, jer mi to omogućuju i Matejeva ostavština i kazivanja njegova sina.

Kad je u pitanju orguljaška služba potrebno je reći, da je u prošlosti bila i teža i odgovornija. Nije joj bio zaprekom samo težak orguljaški ispit, nego i kršćansko ponašanje. U našim krajevima osobito se cijenila orguljaševa privrženost Crkvi. Prema ovim zahtjevima doista je bilo teško postati orguljašem. Međutim, tko bi bio pozvan na orguljašku službu od službene crkvene osobe, doživio bi najveću čast. Upravo je takvu čast doživio Matej Preprek, pa stoga opis ovoga događaja prepuštam njegovim riječima.

»Godine 1877. ostala je župa sv. Jurja muč. u Petrovaradinu bez orguljaša. Ja sam toga ljeta u crkvi Tekije, gotovo svake srijede i subote, orguljao i pjevao, a pošto se moj glas razvio u prvi tenor, i to grleni, rado sam bio slušan.

Tadanji župnik crkve sv. Jurja u tvrđavi, Ilija Okrugić, doznao je po tadanjem zvonaru na Tekijama, Alojzu Dojkiću, a i po drugim osobama, da ja u Tekijskoj crkvi orguljam i pjevam srijedom i subotom. Jedne srijede izveo se Okrugić do Tekije, da se o tome osobno osvjedoči, a bilo je nekako polovicom rujna. Odmah početkom listopada poručio je po zvonaru Dojkiću, da dođem u grad na razgovor o orguljanju u crkvi sv. Jurja. Nisam se odazvao pozivu, jer sam mislio, da će mi biti trudno iz župe sv. Roka, nedjeljom i svetkom, bez obzira na lijepo ili ružno vrijeme, tri kilometra hodati, a nešto sam se plašio i orgulja s dva manuala i mnogo registara. Ali kad je već nastao i prosinac, i Božić se približio, poručio župnik Okrugić i po treći put, da stanovitoga dana dođem k njemu. Odlučio sam i otišao. Na njegov odlučan nagovor prihvatio sam njegovu ponudu. Otišao je sa mnom u crkvu na kor i razložio mi postupak s registrima, a podjedno ponio note svojih novih božićnih pjesama na njemačkom jeziku. Odmah je želio vidjeti kako će to ići, a pri tom je sâm pjevao i upućivao me kako treba da držim takt. Moram kazati, da nije bio Bog zna kako notalan, ali ono što je sam skladao znao je i bez nota, no, one su mu ipak bile glavno pomagalo. Za jedan sat išlo je dosta dobro. Tako su njegove nove božićne pjesme 1877. prvi put pjevane u Petrovaradinu na njemačkom jeziku.

Ja sam, međutim, postao orguljašem u župi sv. Jurja muč. uz neznatan honorar od osam forinti mjesečno».

Ovdje valja napomenuti, da je nekadanji naziv župnog ureda ove župe glasio: "Župni ured sv. Gjurjga m. u Petrovaradingradu". Ovim službenim nazivom, koji je bio ugraviran i na župnom žigu, služili su se Petrovaradinci do II. svjetskog rata.

Trogodišnje razdoblje Matejeve orguljaške službe u crkvi sv. Jurja, a usporedno i na Tekijama, bilo je veoma značajno, jer je Matej izravno surađivao s Ilijom Okrugićem, koji nije bio samo svećenik, nego i književnik i skladatelj. Skladao je brojne crkvene popijevke od kojih je većina sačuvana upravo zaslugom Mateja Prepreka. Pošto Okrugić nije bio dovoljno notalan, napjeve mu je uglavnom bilježio petrovaradinski vojni kapelnik. Međutim, tih notnih zapisa nema. Možda negdje i postoje, ali je ipak vjerojatnije, da su netragom nestale iz nehaja ili neznanja. Na sreću, Matej ih je točno upamtio i otpjevao svome sinu, koji ih je zabilježio i harmonizirao, te tako otrgao zaboravu.

Stjecajem opisanih okolnosti Matej je postao i pripadnikom Okrugićeva kulturnog kruga, koji su sačinjavali svećenici, ugledni spisatelji i intelektualci. Ovom krugu pripadao je i poznati grkokatolički prota Jovan Hranilović, hrvatski pjesnik i autor sjajnog epitafa, koji je uklesan na Okrugićevoj nadgrobnoj ploči. Okrugić je imao i lijepu, ali neostvarenu želju. Naime, znao je ponekad kazati Mateju: »Mato, ja ću te vjenčati«. Ova se želja nije ostvarila, jer je Matej dugo čekao na ženidbu.

Godine 1878. sastavio je Matej mali muški pjevački zbor, kojem je bio i zborovođa i koji je pjevao notalno. Prije Mateja i njegova zbora pojavio se Toma Jakobac, vrstan tenorist, sa svojom pjevačkom družinom, koja je pjevala po sluhu. Sjedinjenjem ovih zborova 1880. nastalo je Hrvatsko pjevačko društvo »Neven«.

Matejevi roditelji bili su Matej i Ana, rođena Miholčić. Potječu iz starih petrovaradinskih hrvatskih obitelji s tim, što su se Matejevi preci doselili iz Moravske i ovdje su se tijekom vremena pohrvatili. Matej, otac Stanislavov, rodio se s bratom Mihaelom 7. rujna 1856. u petrovaradinskoj župi sv. Roka, u tzv. Rokovom dolu ili Novom Majuru ili III. petrovaradinskom kotaru.

(Podjela Petrovaradina na tri kotara posljedica je teritorijalne podjele triju njegovih župa). Brat Mihael, bliznac, umro je nekoliko dana nakon rođenja, a mlađa sestra Albina rodila se 1858. Matej je dobio ime prema latinskom imenu Matheus za razliku od imena Mathias. Međutim, narod ova imena ne razlikuje, nego za svako govori Matija. Tako se i Matej imenovao i potpisivao.

Kuća obitelji Preprek nalazila se preko puta crkve sv. Roka. Matejev otac bio je vinogradar, ugledni građanin, gradski vijećnik i vrlo dobar pjevač, a imao je i glasovir. U tadanjoj Vojnoj Krajini završio je Matej osnovnu školu na hrvatskom jeziku u Rokovom dolu, a u gradu Petrovaradinu trivijalnu školu na njemačkom jeziku. Iz materijalnih razloga nije mogao pohađati gimnaziju, ali je zato 1868./69. polazio i položio privatni učiteljski tečaj.

Stariji Matejev polubrat po ocu, Jakob, bio je vojni kapelnik u Petrovaradinu i dobar pijanist. Od njega je Matej naslijedio knjigu "Nauk o generalbasu i harmoniji", tiskanu u Beču 1816., kojom se kasnije služio i njegov sin Stanislav.

Budući da je Matej bio veoma glazben, svirao je od djetinjstva na glasoviru. Sve skladbe, koje je čuo, ponavljao je obično na tom glazbalu. Međutim, sve ih je uvijek svirao u B-duru kako je kasnije bilo ustanovljeno. No, zašto je i kako došao do B-dur tonaliteta, to ni sâm sebi nije mogao razjasniti.

Matej je nabavio velik i lijep harmonij s kojim se služio cijelog života. Jednako je tako služio i njegovu sinu u bavljenju glazbom. Taj je harmonij darovan crkvi sv. Jurja gdje se nalazio do nedavno, kada je prenesen u tekijsku crkvu Gospe Sniježne gdje je potrebniji.

Još u mladim godinama bio je Matej pretplaćen na izdanja *Malice Hrvatske*. Kao jedan od najstarijih njenih članova imao je bogatu knjižnicu njenih knjiga. Osim toga bio je učlanjen i u *Društvo sv. Jeronima*, koje je također svojim članovima svake godine darivalo lijep broj knjiga. Držao je i dnevni list »Obzor«, koji je nekoliko godina imao poseban nedjeljni prilog u obliku časopisa, pod naslovom »Ilustrirani Obzor« s književnim i umjetničkim sadržajem. Jednako je tako 19 godina bio pretplaćen na ilustrirani polumjesečni časopis »Prosvjeta«. Još je bio pretplaćen na *Dom i svijet* i na *Vienac*. Ljubav prema knjigama i časopisima svjedoči, da se zanimao za umjetnost i znanost. I sa članovima svoje obitelji često je razgovarao o znanosti i umjetnosti, čitao im zanimljivosti iz novina, a osobito iz časopisa *Prosvjeta*.

Zbog slabijega tjelesnog ustroja Mateju nije posve odgovarao ratarski posao, bez obzira koliko ga štovao, pa je stoga tražio zanimanje koje bi mu olakšalo zaradu svagdanjeg kruha. Posredništvom prvoga petrovaradinskog svjetovnog gradonačelnika Josipa Hanela, primljen je Matej krajem 1880. u zbor financijalne straže Austro-Ugarske monarhije. Tada je ova služba bila cijenjena, jer je u njoj bilo i službenika s položenom velikom maturom. No, Matejevo službovanje bilo je zapravo dugogodišnje lutanje poput Ahasvera, jer se tijekom toga razdoblja selio 27 puta i 9 godina čekao dopuštenje za vjenčanje.

Boraveći kao službenik u Hrtkocima, dogodilo se da je tamošnji učitelj bio premješten, pa je orguljaško mjesto ostalo upražnjeno. Hrtkovački župnik Adam **Borovac** zamolio je Mateja da se primi orguljanja, dok ne stigne novi učitelj, što je Matej rado prihvatio. Tu je orguljao svake nedjelje, pod misom i večernjom, od Badnjeg dana 1881. do 1. ožujka 1888.

Godine 1888. pošao je Matej nastupiti službu u Čereviću, putujući kroz Petrovaradin. Doputovavši u Petrovaradin, na treću nedjelju Korizme, ode u crkvu sv. Roka gdje pored orgulja zatekne Vjekoslava Grginčevića, dobrog učitelja, ali lošeg orguljaša. Opazivši Mateja zamoli ga da odsvira misu, što ovaj prihvati bez nagovaranja. Tijekom orguljanja

bio je vrlo oprezan, jer je misu služio župnik Mijo **Adamo-
vić**, vrstan orguljaš. Nakon mise reče župnik Mateju: "Pri prvom dodiru orgulja osjetio sam, da je na njima uvježbana ruka, slična mojoj. Onaj učitelj Schneider bio je pravi lopov, jer mi je ispod prstiju ukrao vještinu". To je župnik rekao zato, što je učitelj Josip **Schneider** toj vješтини naučio i Mateja kad ga je podučavao orguljanju.

Nastupivši službu u Čereviću, Matej je ovdje upoznao i svoju buduću suprugu Karolinu **Exler**. Njen otac bio je češki Nijemac, a mati se kao djevojka prezivala **Zebetić**. Međutim, financijski ravnateljstvo konačno je dopustilo Matejevu ženidbu. Budući da je vjenčanje zakazano u svibnju 1897., Okrugić ga nije mogao obaviti, jer je već ležao bolestan. Obavio ga je čerevički župnik Antun **Bogetić** u čerevičkoj crkvi sv. Josipa. Tom prigodom župnik je dao upaliti sve svijeće u crkvi, vjenčanje je obavio ogrnut najsvetaškim plaštem, a nakon vjenčanja je upriličio pucanje iz prangija. Učinio je to iz počasti, jer je Matej u čerevičkoj crkvi besplatno orguljao svake nedjelje i svetka, od 1. prosinca 1895. do studenog 1896.

Tijekom Matejeva službovanja u Čereviću, od 1905. do 1909., djelovao je u tom razdoblju zaslužan kulturni krug, kojem su pripadali župnik Antun **Bogetić**, učitelj i skladatelj Franjo **Štefanović**, kapelan i osobni ispovjednik biskupa Strossmayera Matija **Vidinović**, ekonom dobara **Chotek**, inženjer **Žitni**, ravnatelj tamburaškog zbora Mirko **Išgum**, financ Matej **Preprek** i učitelj Cvjetko **Romić**. U to vrijeme iznimno su uspješno i odgojno djelovali mjesna *Hrvatska čitaonica* i mjesni *Pjevački zbor*. Osim toga, Matej, učitelj Štefanović i inženjer Žitni osnovali su zabavni odbor, koji je svake godine ujesen davao prigodno zabavno veče "Berba grožđa". U tu svrhu napisao je Matej jednočinu komediju s pjevanjem "U pudarini", koja je s uspjehom prikazivana.

Matejevo umirovljenje uslijedilo je 1913. Otada je živio mirnim obiteljskim životom u Srijemskoj Mitrovici, zatim u Petrinji, zbog sinovljeva školovanja, i potom u rodnom Petrovaradinu gdje je živio do svoje smrti 13. veljače 1940. I tu je bio aktivan: susretljiv prema svima, mnogima od pomoći, marljiv u zapisivanju svojih uspomena i sređivanju ranijih zapisa te povremeni orguljaš po potrebi. U župi sv. Roka redovito je orguljao, od studenog 1926. do siječnja 1927., zbog izmjene učitelja u školi u koju je bio premješten njegov sin.

Bio bih veliki krivac kada ne bih, barem ukratko, prikazao Matejevu ljubav prema Crkvi u vezi s događajem koji se dogodio 1921. u Petrovaradinu. To je važno i sa crkvenog i sa svjetovnog stanovišta, jer osobito osvjetljuje lik ovoga časnog čovjeka.

Nakon nesretnog I. svjetskog rata i još nesretnijeg rapalskog ugovora brojni su Hrvati napuštali svoje krajeve pod talijanskom okupacijom, milom ili silom. Tako su s otoka Cresa 1919. bili protjerani oo. konventualci, redovnici sv. Franje Asiškog. Dio ovih redovnika namjeravao je doći 1921. u samostansku crkvu sv. Jurja muč. u Petro-

varadinu, koju su početkom XVIII. stoljeća sagradili oo. isusovci. To je bila vojna, a ujedno i matična petrovaradinska crkva i župa. Kada se pročulo, da ovi redovnici žele doći ovamo, odmah je sastavljen odbor desetorice župljana sa zadatkom, da omogući njihov dolazak. Najmarljiviji član ustrojenog odbora bio je Matej Preprek, koji se, između ostalog, prihvatio i pisanja molbi, dopisa i iskaza, što je bilo neophodno potrebno u ovoj zamašnoj akciji.

Budući da je gradsko zastupstvo Petrovaradina bilo protiv dolaska redovnika, župljani župe sv. Jurja započeli su svoje djelovanje za njihov dolazak. Nakon neuspjelog posjeta đakovačkog biskupa Antuna **Akšamovića** Petrovaradinu, u svezi s prihvaćanjem redovnika, župljani su izglasali njihovo primanje, što je pismenom spomenicom dostavljeno spomenutom biskupu. Iz ove spomenice, koju je sastavio Matej, navodim najvažnije dijelove:

"Prigodom Vašega posjeta Petrovaradinu, dne 4. veljače ove (1921.) godine, u svrhu uspostave župnika u našoj župi, čuli smo dva Vaša prijedloga. Kako je na te prijedloge odgovoreno šutnjom, ne sumnjamo, da je Vaša preuzvišenost dobila dojam, da gradsko zastupstvo Petrovaradina nije imalo volje ni na jedan prijedlog odgovoriti potvrdno, nego je naumilo ostati kod stvorenog zaključka godine 1914., da se župa sv. Jurja dokine i kao filijala pripoji župi Uzv. sv. Križa.

U slučaju ukinuća ove župe, svi koji u nju dolaze, bilo privatnim poslom ili u službenom svojstvu po pozivu gradskog poglavarstva, ostali bi bez pohađanja crkve i slušanja sv. mise.

Zato molimo, da se našoj molbi milostivo odazovete, jer ako je gradsko zastupstvo već donijelo zaključak, da se naša župa dokine, to je protiv takvog zaključka odbor od 30 osoba, kao delegacioni odbor cijelog Petrovaradina, stvorio zaključak, da sve tri mjesne župe i nadalje ostaju. Stoga smjerno molimo, da nam umjesto svjetovnog svećenika pošaljete, kao župnike, redovnike sv. Franje. Župljani ove župe nastojat će podupirati njihov rad koliko je moguće.

U uvjerenju, da ćete našoj opravdanoj molbi izići u susret, da nam župna crkva sv. Jurja ne ostane pusta, nego da se u njoj razliježe milozvučna pjesma i skrušena molitva, ostajemo Vašoj preuzvišenosti vjerno odani"

Biskup je ovoj molbi udovoljio i priopćio, da će redovnici preuzeti upravu u župi sv. Jurja prema dogovorenim uvjetima.

Primivši biskupov dopis župni odbor desetorice uputio je molbu župljanima, kojom se umoljavaju, da novčano pomognu nabavku najpotrebnijeg pokućstva u župnom stanu ove župe. Nakon provedene akcije Matej je dao pismeni iskaz o izdanom novcu za kupljene predmete.

Kada je poslije tri godine ugrožen opstanak franjevačkih redovnika u Petrovaradinu Matej se zdušno zalagao za njihov ostanak. Zbog toga je, u ime građana, napisao vapijuću predstavku biskupu Akšamoviću. Evo najvažnijih dijelova ove predstavke:

“Kada su u Petrovaradinu, početkom 1921., dva bezbožna svjetska poretka u dogovoru, zaprijetila ukinućem župe sv. Jurja, našla se Vaša preuzvišenost ponukanom posjetiti Petrovaradin, da se uvjeri, da li negda ponosni građani ovoga grada doista namjeravaju počinuti atentat na toliko dragu uspomenu vjere. Vaš prijedlog, da se u župu sv. Jurja pošalju redovnici, umjesto svjetovnog svećenika, našao je odjeka kod svih građana. Vašom odlukom od 31. srpnja 1921. priopćeno je, da 1. listopada iste godine redovnici preuzimaju upravu u ovoj župi, što je i učinjeno. Golem posao čekao je redovnike: da zapuštenu kuću Božju načine ne samo čistom, nego da i živom riječju i vidnim djelovanjem, poput sveca čije ime nose, podignu ugled ne samo našoj župi, nego i cijelom gradu Petrovaradinu. Na njihov poticaj osnovano je društvo trećoredaca, koje ima više članova u župama II. i III. kotara, nego u našoj maloj župi. Redovnici su osnovali i omladinsko društvo “Jelačić” i djevojačko društvo “Zora”, koji, na ponos Petrovaradinu, skladnim pjevanjem uzveličavaju pobožnost u našoj župi. Uspostavom dvaju novih oltara, koji su još više uvećali ugled našoj crkvi, redovnici nisu i nadalje u stanju sve sami uzdržati. Da sve ovo ne propadne, potrebno je da, kao i prije stotinu i više godina, ovom župom i nadalje upravljaju redovnici, ali kao župnici.

Smjerno molimo, da svojim visokim položajem i ugledom poradite na mjerodavnom mjestu, da se odluka, kojom se redovnici odstranjuju iz Petrovaradina dokine, njih kao župnike, u smislu franjevačkog reda, ostavi za sva vremena u Petrovaradinu, jer će se u protivnom dogoditi po onoj “odstrani pastira i ovce će se razbježati”.

Ova dokumentacija, u vezi s dolaskom redovnika u Petrovaradin i njihovim djelovanjem, vrijedna je još i stoga što je ona jedini svjetovni doprinos Petrovaradina u toj stvari.

Osim obavljanja financijalne i orguljaške službe Matej se povremeno bavio i skladanjem crkvenih napjeva. Raspolagao je s dosta takvih napjeva skladanih na određene pjesme iz onodobnih molitvenika. Izvodio ih je napamet, ali harmonijski nikada jednako, jer svoje napjeve nije bilježio. Da je tako postupao uvijek, ne bismo imali predodžbu o njemu kao skladatelju. Ipak je tijekom svoga orguljanja uspio zabilježiti četiri svoja napjeva crkvenih pjesama *Nalica mi padamo*, *Zdravo*, *Kraljice nebeska*, *Vjernim mrtvim* i *Pokoj vječni*. Te napjeve harmonizirao je njegov sin. Ovi napjevi odišu crkvenošću, a ujedno su i dokazom Matejeve glazbenosti i duhovnosti. Sastoje se od logično oblikovanih fraza u lukovima, koje su izgrađene od malih i najmanjih intervala, što je i najbolji postupak u stvaranju napjeva. Tako skladani, djeluju ovi napjevi pobožno i ozbiljno kako i dolikuje pjevanju na svetom mjestu. Dvama napjevima zamijenio sam stare s novim crkvenim pjesmama, da bi i nadalje bili uporabljivi u liturgiji. Tako sam pjesmu *Nalica mi padamo* zamijenio kršćanskim himnom *Ti divni Kralji si nebesnik*, a marijansku antifonu *Zdravo, Kraljice nebeska* njenim suvremenim tekstom *Rajska kruno, rajska slavo*.

Matej se bavio i književno-pjesničkim stvaranjem. Pisao je novele i propovijetke iznoseći u njima zanimljive događaje i doživljaje iz patrijarhalnog života Vojne Krajine. Evo nekoliko njegovih naslova: *San*, *Kriomčari*, *Kupinska Ada*, *Sablast*, *Noćobdija*, *Čudo*, *Pop Baba vjenčava*, *Jedan dan pokraj Save*. Ostavio je i dvadesetak pjesama. Svoje službovanje, pod nazivom “*Uspomene*”, opisao je na 77 strana papira uredskog formata.

Nevjerojatno je, da je cijelo svoje službovanje proveo na području Vukovarskoga financijalnog ravnateljstva, koje je obuhvaćalo Srijemsku županiju. Ovo je prava rijetkost, da ne kažem čudo stoga, što je većina tadašnjih financijalnih službenika obišla i po nekoliko banovina.

Matej je bio stabilnog karaktera, veoma savjestan i odgovoran i krajnje napodmitljiv. Nije trpio nered, aljkavost i netočnost. Bio je društven i jedan od onih, čija je svaka riječ na svome mjestu.

Šteta je, što nije mogao završiti više školovanje, jer je bio nadaren i književno i glazbeno. Napisao sam ove retke s osobitim štovanjem prema njemu ne samo stoga što je bio uzorom u svojoj službi i obitelji, nego mnogo više s razloga što je u njemu umjetnička iskra tinjala, nikada se ne gaseći, ali nikada se ni ne razbuktavajući u jasan plamen. U brizi za svoga sina, primjerice, možda je pogriješio što mu je kao slabovidnom izabrao učiteljsko zvanje, jer je baš tu potreban dobar vid. No, njemu se sveučilišni studij vjerojatno činio napornijim, jer je duži, pa je zato tako postupio. Ali, kao i sve ostalo, i to je učinio iz ljubavi i u najboljoj namjeri.

Vjerujem da sam o plemenitom čovjeku, skromnom stvaratelju i brižnom roditelju Mateju, rekao najbitnije. Njegovu spisateljsku i glazbenu djelatnost ne bi trebalo zaboraviti, jer i ona može poslužiti boljem razumijevanju prilika iz prošlosti Srijema. Bio bih mnogo zadovoljniji kada bih, uz ovaj članak, mogao objaviti i neko njegovo djelo, jer bi ga ono, dakako, najbolje predstavilo. Uvjeren sam da će ovaj nedostatak nadoknaditi urednici glazbenog priloga u ovom časopisu objavljivanjem barem jedne njegove crkvene popijevke.

TJEDAN CRKVENIH GLAZBENIKA

održat će se od 25. do 28. travnja 2000. godine
na Institutu za crkvenu glazbu
»Albe Vidaković« KBF
u Zagrebu, Vlaška 38.

Tema tjedna:

Musica sacra – budućnost na temeljima baštine